

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

**Na jaki rodzaj wsparcia może
liczyć region bełchatowski w
procesie transformacji?**

Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji

I Filar – Fundusz Sprawiedliwej Transformacji

Instrument nakierowany na łagodzenie skutków transformacji energetycznej w regionach górniczych.

Obszary wsparcia:

- inwestycje produkcyjne w MŚP, prowadzące do dywersyfikacji gospodarczej modernizacji i restrukturyzacji,
- tworzenie nowych przedsiębiorstw (inkubatory przedsiębiorczości),
- inwestycje w działania badawcze i innowacyjne, oraz działania wspierające transfer zaawansowanych technologii,
- inwestycje we wdrażanie technologii oraz infrastrukturę zapewniającą przystępną cenowo czystą energię, magazynowanie energii, oraz w redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- inwestycje w energię odnawialną i w efektywność energetyczną,
- inwestycje w inteligentną i zrównoważoną mobilność lokalną,
- remont i modernizacja sieci ciepłowniczych w celu poprawy efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych oraz inwestycje w produkcję energii cieplnej z OZE,
- inwestycje w cyfryzację i łączność cyfrową,
- inwestycje w rewitalizację i dekontaminację terenów zdegradowanych, przywracanie funkcji obszarom,
- inwestycje w GOZ,
- podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników,
- aktywne włączenie społeczne osób poszukujących pracy.

II Filar - Fundusz InvestEU

Wsparcie z funduszu na charakter zwrotny (np. kredyty, pożyczki, gwarancje itp.) i służy finansowaniu inwestycji o podwyższonym profilu ryzyka, które normalnie nie mogłyby uzyskać finansowania zwrotnego z instytucji finansowych. Program ma na celu uzupełnienie luki inwestycyjnej i poprawę poziomu inwestycji dzięki zapewnieniu gwarancji UE na akcję kredytową prowadzoną przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), krajowe banki rozwoju oraz inne instytucje finansowe. Zapewnienie gwarancji UE ma zmobilizować przede wszystkim prywatne, ale również publiczne środki na inwestycje o strategicznym znaczeniu dla gospodarki UE w regionach wskazanych w Terytorialnych Planach Sprawiedliwej Transformacji (TPST).

III Filar – instrument pożyczkowy EBI

W ramach instrumentu pożyczkowego EBI oferowana będzie pożyczka z elementem dotacyjnym dla sektora publicznego na projekty niedochodowe (ryzykowne inwestycyjnie), łagodzące koszty społeczno-gospodarcze transformacji. Instrument ten dotyczy zwiększenia inwestycji sektora publicznego, które zaspokajają potrzeby rozwojowe regionów wskazanych w TPST.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)

Wsparcie z FST jest ograniczone do 5 programów regionalnych: śląskiego, małopolskiego, łódzkiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego.

Przewidywana alokacja FST na regiony*:

- Dolnośląskie - 555 889 369 EUR
- Łódzkie - 353 194 926 EUR
- Małopolskie - 252 868 828 EUR
- Śląskie - 2 118 913 754 EUR
- Wielkopolskie - 396 479 596 EUR

Obecnie cały czas trwają negocjacje z KE dot. ostatecznych wersji TPST i alokacji finansowych regionów węglowych.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)

Aktualnie wciąż trwają negocjacje z Komisją Europejską w sprawie objęcia wsparciem FST polskich regionów górniczych.

KE proponuje przedstawienie częściowo opóźnionej trajektorii dekarbonizacji województwa łódzkiego i Kompleksu Energetycznego Bełchatów, z określeniem kamieni milowych w odstępach dwuletnich tj. w szczególności dla lat 2025 (lub 26), 2028 i 2030.

Natomiast **wskazanie Komisji Europejskiej precyzyjnej trajektorii odejścia od węgla w Kompleksie Bełchatów w latach 2025-2030 – byłoby obarczone poważnym ryzykiem błędu** w perspektywie funkcjonowania całego systemu energetycznego Polski do roku 2030, biorąc pod uwagę następujące argumenty:

- 1) priorytet, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa;
- 2) zapewnienie stabilności systemu elektroenergetycznego w Polsce oraz dostaw energii dla gospodarki i społeczeństwa;
- 3) silny wpływ obecnej, dynamicznej sytuacji geopolitycznej, realnego zagrożenia niedoborem paliw i surowców, a także toczący się proces transformacji strukturalnej sektora energetycznego w Polsce.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)

Określenie rocznych kamieni milowych dekarbonizacji podregionu na lata 2025-2030 będzie możliwe dopiero od połowy roku 2024, ponieważ:

1) sytuacja rynkowa powinna być bardziej adekwatna do zaprognozowania w tych latach ścieżek zmiennych mających wpływ na precyzyjne wskaźniki poziomu: wydobywania i zużycia węgla, emisji dwutlenku węgla, produkcji energii elektrycznej oraz zatrudnienia w stosunku do dzisiejszej sytuacji rynkowej, istotnie zaburzonej w wyniku trwającej wojny na Ukrainie;

2) będzie już funkcjonowała NABE, która zarazem będzie podmiotem właściwym dla realizacji wskazanych wówczas celów. Opracowanie i coroczna aktualizacja harmonogramu pracy jednostek Elektrowni Bełchatów w porozumieniu z operatorem systemu przesyłowego może stać się w tym okresie elementem możliwym i realnym do wdrożenia.

W obliczu kryzysu energetycznego wywołanego agresją Rosji na Ukrainę, skutkującego czasowym zwiększeniem wykorzystania paliw kopalnych, których złoża znajdują się na terenie UE (w tym węgla brunatnego), **nie rekomendujemy przyjmowania prognoz w zakresie wolumenów produkcji energii z węgla brunatnego, emisji CO₂ oraz wydobywania węgla, jako wiążących celów dotyczących transformacji województwa łódzkiego.**

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)

Aktualnie zgłaszany przez KE w procesie negocjacji nad TPST dla województwa łódzkiego, postulat, aby „*roczne kroki transformacyjne powiązać z mechanizmem potencjalnych korekt finansowych za ich niewystarczające wykonanie*” niesie ryzyko braku realnego dostępu regionu łódzkiego do środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, w szczególności w sytuacji, gdy wskutek zagrożenia niedoborem energii z innych źródeł (w wyniku m.in. wojny na Ukrainie), produkcja w Elektrowni Bełchatów w najbliższych latach byłaby wyższa niż planowana w poprzednich prognozach, które były przygotowywane w zupełnie odmienniej sytuacji rynkowej i geopolitycznej.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)

Reasumując, KE wymaga określonej trajektorii zmian/harmonogramu wygaszania elektrowni i kopalni przez PGE. Aktualnie, jak wyjaśniono w poprzednich slajdach, dla PGE nie jest możliwe zadeklarowanie konkretnych dat. Natomiast niespełnienie warunków czasowych wiązałoby się z karami finansowymi lub cięciem z puli środków FST.

Warto podkreślić, iż istnieje szereg środków pomocowych, funduszy i programów, z których region bełchatowski może otrzymywać wsparcie w procesie transformacji. Beneficjentami tego wsparcia są m.in. JST, przedsiębiorstwa, spółdzielnie mieszkaniowe, podmioty świadczące usługi publiczne.

Rodzaje wsparcia w procesie transformacji

Główne źródła finansowania transformacji sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego, w tym w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2021-2027:

1. Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS).
2. Fundusz Modernizacyjny (FM).
3. Programy wdrażane przez NFOŚiGW.
4. Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO).
5. Regionalne Programy Operacyjne (RPO).
6. Centrum Rozwoju Kompetencji zainicjowane przez Województwo Łódzkie oraz PGE Polską Grupą Energetyczną S.A.

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS).

Obszary wsparcia:

- 1) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- 2) wspieranie energii odnawialnej,
- 3) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną TEN-E.

Dla kogo wsparcie?

Możliwe szerokie grono odbiorców, po spełnieniu przez dany podmiot wymogów formalnych dla prowadzenia działalności w określonym obszarze.

Okres kwalifikowalności: do 2029 roku.

Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie Programu: w szczególności to Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW.

Fundusz Modernizacyjny (FM) - instrument finansowania modernizacji systemu energetycznego i poprawy efektywności energetycznej.

Obszary wsparcia:

- 1) inwestycje w wytwarzanie i wykorzystywanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;
- 2) inwestycje w magazynowanie energii i modernizację sieci energetycznych, w tym rurociągów należących do systemów ciepłowniczych i sieci przesyłu energii elektrycznej;
- 3) współpraca z partnerami społecznymi w regionach uzależnionych od stałych paliw kopalnych, ułatwienie pracownikom zmiany miejsca zatrudnienia oraz zdobywanie nowych i specjalistycznych umiejętności, wspieranie edukacji oraz inicjatyw zatrudnieniowych, a także nowych inicjatyw gospodarczych działających na zasadzie startup;
- 4) inwestycje w efektywność energetyczną, w tym, w sektorach transportu, budownictwa, rolnictwa i odpadów;
- 5) inwestycje mające na celu modernizację krajowego systemu energetycznego.

Dla kogo wsparcie?

producenci / wytwórcy energii, zarządcy dużej infrastruktury przemysłowej, duże przedsiębiorstwa wytwarzające energię na własne potrzeby/do własnych procesów

Okres kwalifikowalności: do 2030 roku.

Operator krajowy FM: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Programy wdrażane przez NFOŚiGW (w obszarze energetyki)

- Energia Plus
- Program Mój Prąd
- Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- Kogeneracja dla Energetyki i Przemysłu
- Nowa Energia
- Czyste Powietrze
- Ciepłownictwo powiatowe
- Budownictwo energooszczędne
- Geotermia plus
- Moje ciepło
- Agroenergia

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) – możliwość finansowania różnych inwestycji dotyczących transformacji energetycznej w zakresie komponentu B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”.

Obszary wsparcia:

- w źródła ciepła (chłodu) w systemach ciepłowniczych,
- wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach,
- efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach,
- technologie wodorowe,
- rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna,
- instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne,
- wsparcie dla przemysłu w ramach gospodarki niskoemisyjnej,
- zero- i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy).
- systemy magazynowania energii itp.

Dla kogo wsparcie?

w zależności od konkretnej inwestycji, będzie kierowane m.in. do osób fizycznych, przedsiębiorstw, samorządów terytorialnych, czy administracji publicznej.

Czas realizacji inwestycji: do końca II kw. 2026 r.

Instytucja koordynująca wdrażanie KPO: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, instytucje wdrażające: poszczególne resorty.

Regionalne Programy Operacyjne (RPO)-wdrażane we wszystkich województwach

W ramach tych środków dopuszczalne jest dofinansowanie działań związanych z odnawialnymi źródłami energii (OZE), zarówno jej wytwarzaniem jak i magazynowaniem. Wsparcie w ramach Programów Regionalnych, zgodnie z linią demarkacyjną, jest ograniczone do projektów dotyczących instalacji o łącznej mocy:

a)energia elektryczna:

- wiatr: nie więcej niż 5 MWe,
- biomasa: nie więcej niż 5MWe,
- biogaz: nie więcej niż 0,5 MWe,
- woda: nie więcej niż 5 MWe,
- promieniowanie słoneczne: nie więcej niż 0,5 MWe.

b)energia cieplna:

- biomasa: nie więcej niż 5 MWth,
- promieniowanie słoneczne: nie więcej niż 0,5 MWth,
- geotermia: nie więcej niż 2 MWth,
- biogaz: nie więcej niż 0,5 MWth.

Powyższe limity nie dotyczą projektów realizowanych przez klastry energii lub spółdzielnie energetyczne oraz projektów parasolowych.

Główną grupę docelową stanowią mieszkańcy – prosumenci, członkowie społeczności energetycznych, w tym klastrów i spółdzielni i inni użytkownicy wspartej infrastruktury.

Regionalne Programy Operacyjne (RPO)-wdrażane we wszystkich województwach

W przypadku województw nieobjętych FST wsparcie związane ze zmianą kwalifikacji pracowników przewidziano w ramach celu szczegółowego ESO4.4. „Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia” finansowanego z EFS+.

Instytucją Zarządzającą RPO jest samorząd województwa.

Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE w Rogowcu koło Bełchatowa

CRK zostało oficjalnie otwarte we wrześniu 2021 r.

Jest to miejsce, które stwarza możliwość kształcenia i rozwoju kwalifikacji oraz podnoszenia kompetencji pracowników branży energetycznej oraz mieszkańców regionu łódzkiego, zainteresowanych zmianą lub zdobyciem nowych kwalifikacji.

CRK prowadzi Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe oraz Szkołę Branżową II stopnia.

Centrum oferuje kształcenie m.in. w kierunkach:

- Technik programista,
- Technik automatyk,
- Technik spawalnictwa,
- Technik informatyk,
- Elektromechanik,
- Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

Narodowa Agencja Bezpieczeństwa Energetycznego (NABE)

- Uchwałą nr 44/2022 z dnia 1 marca 2022 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pn. „Transformacja sektora elektroenergetycznego w Polsce. Wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych ze spółek z udziałem Skarbu Państwa”
- Dokument powstał w celu dostosowania koncernów energetycznych z udziałem Skarbu Państwa do wyzwań transformacji spójnie z kierunkami wskazanymi w Polityce Energetycznej Polski do 2040 r.
- Przedstawia on **koncepcję transformacji polegającą na wydzieleniu konwencjonalnych aktywów wytwórczych zasilanych węglem do podmiotu będącego spółką Skarbu Państwa, działającego pod nazwą Narodowa Agencja Bezpieczeństwa Energetycznego („NABE”).**
- Skarb Państwa planuje nabyć od grup kapitałowych PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., ENEA S.A., ENERGA S.A., oraz TAURON Polska Energia S.A., spółki w których zgromadzone zostaną wszystkie aktywa związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach zasilanych węglem kamiennym i brunatnym, a następnie ich konsolidację w ramach NABE (utworzonej na bazie nabywanej od PGE spółki PGE GiEK).
- **Po wydzieleniu aktywów węglowych grupy energetyczne skupią się na realizacji nisko i zeroemisyjnych inwestycji, a NABE będzie właścicielem aktywów węglowych.**

Narodowa Agencja Bezpieczeństwa Energetycznego (NABE) - c.d.

- NABE będzie prowadziło jedynie inwestycje utrzymaniowe i modernizacyjne niezbędne do utrzymania sprawności eksploatowanych bloków węglowych. Natomiast odstawienie przez NABE poszczególnych bloków węglowych uzależnione będzie głównie od łącznego poziomu zaspokojenia bilansu mocy przez źródła nisko i zeroemisyjne spoza NABE, jak również m.in. od uwarunkowań rynkowych, rentowności produkcji, potrzeb systemu, a także technicznych możliwości pracy poszczególnych bloków. **Tym samym wydzielenie aktywów węglowych pozwoli na przeprowadzenie kontrolowanej transformacji energetycznej.**
- Wydzielenie aktywów wytwórczych do osobnego podmiotu pozwoli ograniczyć ryzyko regulacyjne i klimatyczne spółek sektora elektroenergetycznego. Istotnie zwiększy się potencjał spółek wynikający z dostępu do szerszej i atrakcyjniejszej oferty instytucji finansowych, nieosiągalnej dla przedsiębiorstw obarczonych tzw. śladem węglowym, zostanie wykorzystany do inwestowania m.in. w nowe elektrownie wiatrowe (onshore, offshore), fotowoltaiczne, gazowe oraz magazyny energii. Większe możliwości finansowania dłużnego na jak najkorzystniejszych warunkach (m.in. zielone obligacje) będą sprzyjać przyspieszeniu projektów inwestycyjnych przy równocześnie niższym zaangażowaniu kapitałów własnych.

Planowany termin utworzenia NABE - koniec I kwartału 2023 r.

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

Dziękuję za uwagę